บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตำรับครีมต้านเชื้อราจากรากแฝกหอม (*Vetiveria zizanoides* L. Nash). โดยได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบรากแฝกหอม 3 สายพันธุ์ คือ สายพันธุ์ญี่ปุ่น สายพันธุ์แม่ลาน้อย และสายพันธุ์พระราชทาน รากแฝกหอมทั้ง 3 สายพันธุ์มีคุณภาพใกล้เคียงกัน ทั้งค่า Loss on drying, Moisture content, Ethanol soluble extractive, Total ash และ Acid insoluble ash ปริมาณส่วนสกัดและน้ำมันหอมระเหยของสายพันธุ์พระราชทานและสายพันธุ์ญี่ปุ่นมากกว่าปริมาณที่ได้จากพันธุ์แม่ลาน้อย สารองค์ประกอบสำคัญที่พบในส่วนสกัดทั้ง 3 สายพันธุ์ ได้แก่ สารกลุ่ม Steroids, Terpenes, Phenolics และ Cumarins น้ำมันหอมที่ได้มีคุณสมบัติและองค์ประกอบส่วนใหญ่เหมือนกัน ผลการทดสอบฤทธิ์ต้านเชื้อราแสดงว่า น้ำมันหอมระเหย ส่วนสกัด hexane และส่วนสกัด chloroform หรือ ethyl acetate ของสายพันธุ์ญี่ปุ่น และสายพันธุ์พระราชทาน มีฤทธิ์ต้านเชื้อกลากได้ดีกว่า โดยมีค่า MIC ในช่วง $\leq$ 0.03 – 0.06 มก./ มล. และทุกตัวอย่างที่ทดสอบมีฤทธิ์ต้านเชื้อยีสต์ได้น้อย ยาพื้นครีมที่เตรียมขึ้นสำหรับเตรียมครีมแฝกหอมต่อไป มีลักษณะและความคงสภาพเป็นที่พอใจ

จากผลการศึกษา อาจสรุปได้ว่า น้ำมันหอมระเหยและส่วนสกัดของรากแฝกหอมมีฤทธิ์ต้านเชื้อกลากได้ดี โดยสายพันธุ์ญี่ปุ่นและสายพันธุ์พระราชทานเป็นสายพันธุ์ที่ควรศึกษาเพื่อให้ได้ครีมต้านเชื้อราต่อไป ข้อมูลที่พบจากการตรวจคุณภาพและการตรวจทางพฤกษเคมีเบื้องต้นจะเป็นประโยชน์ในการควบคุมคุณภาพของวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ต่อไปอีกด้วย